

برنامه‌ی عملیاتی دبیرخانه کشوری کیفیت بخشی به فرآیند آموزش درس مطالعات اجتماعی در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷

طراحی سؤالات سنجش عملکردی (کتاب مطالعات اجتماعی پایه هشتم)	عنوان برنامه
<p>در جامعه‌ی پیشرفته‌ی امروز، افراد به مهارت کسب و استفاده از دانش و کارکردن با دیگران نیاز مبرم دارند؛ تا بتوانند خود را با تغییرات زندگی جدید، مطابقت دهند. سنجش عملکردی که به منظور آزمودن توانایی دانش‌آموزان، برای کاربست دانستنی‌ها و مهارت‌ها در موقعیت‌ها و زمینه‌های واقعی متفاوت، به کار می‌رود و از طریق درگیرکردن دانش‌آموز در تکالیف عملی، چیزی فراتر از تعاریف سنتی، مثلاً حفظ کردن و کنفرانس دادن در کلاس است. این نوع سنجش به هر نوع فعالیت یا کار خلاقانه‌ی دانش‌آموز می‌پردازد که از طریق آن می‌تواند آن‌چه را آموخته است، به نمایش بگذارد و یا بیان کند. تکالیف عملی می‌تواند به صورت تکالیفی باشد که در زمان کوتاه یا طولانی آموخته‌های فراگیر را در حیطه‌های مختلف در عمل به کار می‌گیرد و فراگیر طی انجام آن نشان می‌دهد تا چه اندازه در کاربرد آموخته‌ها تواناست. تلفیق تکالیف عملی در برنامه‌ی آموزشی دانش‌آموز و تبدیل او به یک «فراگیر فعال» باعث می‌شود. تا رغبت و انگیزه‌ی لازم برای مشارکت در فرایند یادگیری را پیدا کند. بدنه‌ی اصلی آزمون عملکردی فعالیت است که معلم طراحی می‌کند تا دانش‌آموز در آن درگیر شود یا ممکن است دانش‌آموز را با مشکلی مواجه کند و از او بخواهد که راه حلی ارائه کند.</p> <p>بر این اساس با توجه به این که برنامه درسی مطالعات اجتماعی، بیشتر به کسب مهارت‌ها و ایجاد منش‌های تفکر توجه دارد، لازم است از روش‌ها، ابزارها و ملاک‌های مناسبی جهت سنجش عملکرد دانش‌آموز استفاده شود. استفاده از سنجش عملکردی بسیار ضروری بوده و با برنامه ریزی صحیح و حساب شده، باید تمهیداتی جهت استفاده‌ی روزافزون از رویکردهای نوین ارزشیابی، خصوصاً سنجش عملکردی، در فرایند یاددهی-یادگیری اتخاذ گردد.</p> <p>لذا با توجه به راهکارهای ۱-۱۹ و ۲-۱۹ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و بندهای ۲-۱۵ و ۳-۱۵ و ۴-۱۵ از سند برنامه درسی ملی و به منظور افزایش توانمندی حرفه‌ای معلمان و مشارکت در امر طراحی و تدوین ملاک‌های سنجش مناسب، دبیرخانه کشوری درس مطالعات اجتماعی اقدام به اجرای این برنامه نموده؛ که در این برنامه ملاک‌های سنجش فصول مختلف کتب پایه هشتم مطالعات اجتماعی، طراحی و تدوین می‌گردد.</p>	ضرورت برنامه و مستندات
<ul style="list-style-type: none"> - کیفیت بخشی به فرایند یاددهی-یادگیری - طراحی و تدوین ملاک‌های سنجش عملکردی و فرایند محور کتب مطالعات اجتماعی با رویکرد برنامه درسی ملی - تربیت افرادی مسئول و آگاه به امور زندگی فردی و اجتماعی - ایجاد ارتباط موثر ما بین معلمان و دانش‌آموزان در فرایند اجرای سنجش عملکردی - ایجاد فرصت‌های مناسب برای یادگیری عمیق و مشارکتی 	اهداف
<p>تحت پوشش قراردادن حداقل ۵۰ درصد دبیران مطالعات اجتماعی سراسر کشور</p>	پوشش
<p>اجرای طراحی سنجش عملکردی برای پایه نهم مطالعات اجتماعی در سال تحصیلی ۹۷-۹۶</p>	پیشینه اجرا
<p>در این برنامه تلاش می‌شود با استفاده از خلاقیت دبیران مطالعات اجتماعی سراسر کشور، سؤالات سنجش عملکردی فرایند محور بر اساس محتوای کتاب مطالعات اجتماعی پایه هشتم دوره اول متوسطه طراحی و تدوین گردد. و بر اساس سرفصل‌های این کتاب، با رویکرد درس ملی و سند تحول بنیادین و با توجه به توانایی‌ها و پتانسیل موجود در استان‌ها که تقسیم‌بندی آن بر اساس موضوعات درسی توسط دبیرخانه صورت می‌پذیرد، دبیران در قالب تیم‌های "دو</p>	تعریف عملیاتی برنامه (شرح اجرای برنامه)

	یا سه نفره" اقدام به طراحی سؤالات عملکردی نمایند.										
اقدامات	تدوین شیوه نامه اجرایی، معرفی منابع مرتبط با موضوع، پشتیبانی علمی از طریق وب سایت دبیرخانه - برگزاری وب کنفرانس- بارگذاری نمونه آثار برتر استان ها در سایت دبیرخانه - برگزاری کارگاه در سطح منطقه و استان- ارسال سی دی آثار برتر کشوری به استان ها										
گستره طرح	دبیران مطالعات اجتماعی دوره ی اول متوسطه سراسر کشور										
گام های اجرایی برنامه	<p style="text-align: center;">تقویم اجرایی برنامه</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">مهر: طراحی و تبیین برنامه عملیاتی توسط دبیرخانه</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">آبان: ارسال بخشنامه به استان ها، شهرستان ها و مناطق</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">آذر: آموزش، پشتیبانی علمی و ارائه محتوای برای معلمان سراسر کشور توسط دبیرخانه</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">دی: فعالیت دبیران در طراحی نمونه سؤالات سنجش عملکردی</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">بهمن: جمع آوری نمونه سؤالات سنجش توسط گروه های شهرستان ها و مناطق و ارسال به گروه های استان</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">اسفند: انتخاب نمونه برگزیده و ارسال به دبیر خانه</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">فروردین: بررسی سؤالات سنجش عملکردی توسط دبیرخانه</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">اردیبهشت: معرفی برگزیدگان از طریق سایت دبیرخانه</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">خرداد: انعکاس نتایج به دفتر دوره اول متوسطه، تقدیر از برگزیدگان</td> </tr> </table>	مهر: طراحی و تبیین برنامه عملیاتی توسط دبیرخانه	آبان: ارسال بخشنامه به استان ها، شهرستان ها و مناطق	آذر: آموزش، پشتیبانی علمی و ارائه محتوای برای معلمان سراسر کشور توسط دبیرخانه	دی: فعالیت دبیران در طراحی نمونه سؤالات سنجش عملکردی	بهمن: جمع آوری نمونه سؤالات سنجش توسط گروه های شهرستان ها و مناطق و ارسال به گروه های استان	اسفند: انتخاب نمونه برگزیده و ارسال به دبیر خانه	فروردین: بررسی سؤالات سنجش عملکردی توسط دبیرخانه	اردیبهشت: معرفی برگزیدگان از طریق سایت دبیرخانه	خرداد: انعکاس نتایج به دفتر دوره اول متوسطه، تقدیر از برگزیدگان	
مهر: طراحی و تبیین برنامه عملیاتی توسط دبیرخانه											
آبان: ارسال بخشنامه به استان ها، شهرستان ها و مناطق											
آذر: آموزش، پشتیبانی علمی و ارائه محتوای برای معلمان سراسر کشور توسط دبیرخانه											
دی: فعالیت دبیران در طراحی نمونه سؤالات سنجش عملکردی											
بهمن: جمع آوری نمونه سؤالات سنجش توسط گروه های شهرستان ها و مناطق و ارسال به گروه های استان											
اسفند: انتخاب نمونه برگزیده و ارسال به دبیر خانه											
فروردین: بررسی سؤالات سنجش عملکردی توسط دبیرخانه											
اردیبهشت: معرفی برگزیدگان از طریق سایت دبیرخانه											
خرداد: انعکاس نتایج به دفتر دوره اول متوسطه، تقدیر از برگزیدگان											
ارزشیابی	ابزار و شیوه ارزشیابی: براساس روش های سنجش و ارزشیابی عملکردی که در شیوه نامه خواهد آمد.	ارزشیاب: سرگروه های نواحی، استان و اعضای دبیرخانه									
منابع و اعتبار	منابع تامین اعتبار: دفتر آموزش دوره اول متوسطه	اعتبارموردنیاز:									